

INFORME DEL CONSELL GENERAL DE L'ADVOCACIA ESPANYOLA SOBRE LA TRAMITACIÓ DE LA PROPOSICIÓ DE LLEI PER A LA PASSAREL·LA AL RETA

Llei de modificació del Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social, en relació amb les mutualitats alternatives regulades en les seves disposicions addicionals 18.^a i 19.^a

La Llei (d'ara endavant, "TRLGSS" o la "Llei") ha estat aprovada en sessió extraordinària del Ple del Congrés dels Diputats el 23 de juliol de 2026 i es publicarà en els pròxims dies al Butlletí Oficial de l'Estat (BOE).

1. Enquadrament dels professionals col·legiats (article únic, apartat 1 – modifica la disposició addicional 18.^a del TRLGSS)

Es reconeix que els mutualistes alternatius tindran els mateixos drets i obligacions que la resta de treballadors autònoms, excepte pel que fa a aquelles prestacions el finançament de les quals depengui específicament de les cotitzacions al RETA.

2. Millora de la cobertura mínima de les mutualitats alternatives (article únic; apartat 2 – modifica la disposició addicional 19.^a TRLGSS)

Les prestacions que atorguin les mutualitats com a alternatives al RETA, quan es percebin en forma de renda, no podran ser inferiors al 100 % de la quantia mínima inicial que correspongui a la classe de pensió corresponent dins del sistema públic (o, si és superior, a l'import de les pensions no contributives). Quan es percebin en forma de capital, no podran ser inferiors a l'import capitalitzat equivalent.

S'entendrà complerta aquesta obligació si les quotes satisfetes pel mutualista equivalen al 100 % de la quota que resultaria d'aplicar el tipus general de cotització per contingències comunes del RETA sobre la base mínima que li correspongui segons els seus rendiments nets.

Per fer possible aquest càlcul, s'habilita un mecanisme d'intercanvi d'informació entre l'Agència Tributària i les mutualitats, de manera que aquestes puguin conèixer els rendiments nets declarats per cada mutualista.

3. Transparència i supervisió de les mutualitats (article únic, apartat 3 – introducció d'una nova disposició addicional)

Les mutualitats alternatives tenen l'obligació d'elaborar, amb una periodicitat semestral, un informe clar i transparent sobre els fons dels seus mutualistes i la seva evolució (inclòs el valor actuarial de la renda inicial i les operacions de les quals el cost pugui recaure sobre els mutualistes).

Així mateix, hauran de trametre a la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions tota la documentació necessària per a la seva supervisió continuada: estats financers i comptables, anàlisi economicofinancera, compliment normatiu i evolució dels perills i de la solvència.

4. Avaluació futura del règim d'alternativitat (article únic, apartat 4 – introducció d'una nova disposició addicional)

Abans del 31 de desembre de 2030, el Govern haurà d'elaborar un informe d'avaluació sobre el règim d'alternativitat de les mutualitats respecte del RETA, centrat en l'efectivitat del nou sistema de cotització per ingressos reals i en l'equiparació de quotes entre les mutualitats i el RETA. L'informe es remetrà a les Corts Generals i podrà servir de base per mantenir, revisar o reformar aquest règim.

5. Règim transitori de quotes fins al 2028 (article únic, apartat 5 – nova disposició transitòria 46.^a)

Mentre s'implanta el nou criteri de quota mínima (vegeu l'apartat 2 de la disposició addicional 19^a del TRLGSS), s'estableix una aplicació progressiva: el 2026 la quota exigida als mutualistes equivaldrà al 86 % de la quota de referència del RETA; el 2027, al 93 %; i, a partir del 2028, al 100 %.

6. La passarel·la al RETA (article únic, apartat 6 – nova disposició transitòria 47.^a)

Constitueix el nucli de la reforma. S'estructura en cinc apartats:

6.1. Qui pot sol·licitar la transferència (apartat 1)

Poden sol·licitar-la els professionals col·legiats que estiguin o hagin estat integrats en una o diverses mutualitats alternatives al RETA (de les previstes al tercer paràgraf de l'apartat 1 de la disposició addicional 18.^a). La sol·licitud és individual, voluntària i s'ha de presentar en el termini d'un any des de l'entrada en vigor del reglament de desplegament.

L'objecte de la transferència són els drets econòmics acumulats derivats de les aportacions efectuades per complir la funció alternativa al RETA (queden exclosos, per tant, altres productes o cobertures de la mutualitat aliens a aquesta funció).

Per poder sol·licitar la transferència, la persona sol·licitant no podrà tenir la condició de pensionista a càrrec de cap règim públic ni de la mateixa mutualitat alternativa, llevat que es tracti d'una pensió de viduïtat.

6.2. Desplegament reglamentari i fórmula de conversió (apartat 2)

El reglament que estableixi els termes i les condicions de la transferència, així com la conversió dels drets econòmics en períodes cotitzats al RETA, haurà d'aprovar-se en el termini màxim de tres mesos des de la seva publicació al BOE.

Per al càlcul dels períodes, es prendrà com a referència la base mínima de cotització que hauria correspost al treballador si hagués estat donat d'alta al RETA, aplicant-hi un coeficient corrector d'entre 0,67 i 0,87 per tenir en compte les contingències que la mutualitat no cobria. Atès que el RETA i la mutualitat alternativa no cobreixen les mateixes contingències, no és possible una equiparació en igualtat de condicions.

6.3. Reconeixement del temps cotitzat als efectes de la jubilació (apartat 3)

Aquest apartat combina dues regles diferents, totes dues limitades als efectes del percentatge aplicable a la base reguladora de la pensió de jubilació (art. 210.1 TRLGSS) quan s'accedeix a la jubilació a l'edat ordinària (art. 205.1.a) TRLGSS):

- Les persones que van iniciar la seva activitat professional abans del 10 de novembre de 1995: se'ls reconeixerà, mes a mes, com a períodes d'alta i de cotització al RETA tot el temps durant el qual van estar obligatòriament integrades en la mutualitat substitutòria, fins que aquesta va passar a tenir la consideració de mutualitat alternativa.
- Els mutualistes que hagin complert 52 anys o més a 31 de desembre de 2026: se'ls reconeixerà, mes a mes, com a períodes d'alta al RETA el temps d'alta i de cotització a la mutualitat alternativa, amb independència del moment en què van iniciar la seva activitat professional.

6.4. Enquadrament obligatori i irreversible (apartat 4)

La transferència comporta l'enquadrament obligatori i irreversible del professional col·legiat al RETA, respecte de l'activitat que va donar lloc a la transferència. Per acreditar els períodes cotitzats com a alternatius, s'establiran els mecanismes oportuns d'intercanvi d'informació entre les mutualitats i l'Administració.

6.5. Exempció tributària (apartat 5)

La transferència excepcional i voluntària dels drets econòmics resta exempta de tributació per qualsevol de les operacions econòmiques que se'n derivin. Aquest contingut, que en el text aprovat pel Congrés figurava com a apartat 4, passa a ser l'apartat 5 després de la modificació de l'apartat 4 explicada en el punt anterior.

7. Disposició adicional primera – Conveni especial

Els professionals col·legiats que haguessin causat baixa en una mutualitat alternativa abans que aquesta implantés un sistema de capitalització individual, i que no arribin als quinze anys de cotització a la Seguretat Social, podran subscriure, per una única vegada, un conveni especial que els permeti computar cotitzacions corresponents a períodes d'activitat anteriors a la baixa, fins a un màxim de cinc anys.

El Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions determinarà el termini, així com els termes i les condicions d'aquest conveni especial.

8. Disposició adicional segona – Garanties de transparència

El Govern disposa d'un termini d'un any per aprovar les reformes normatives necessàries que reforcin les garanties de transparència en la informació, la supervisió i el control de les mutualitats, respecte dels professionals col·legiats que optin per romandre-hi o incorporar-s'hi.

9. Disposició final primera – Modificació de la Llei 20/2015

S'afegeix un nou paràgraf quart a l'article 44.4 de la Llei 20/2015, de 14 de juliol, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores i reasseguradores.

Les mutualitats que mantinguin la condició d'alternatives al RETA hauran de donar prioritat, dins les prestacions socials que acordin concedir cada any, a la millora de les prestacions econòmiques alternatives percebudes per motiu de jubilació, dependència, incapacitat permanent, viduitat o orfenesa, quan la persona beneficiària es trobi en una situació d'especial vulnerabilitat.

10. Disposició final segona – Entrada en vigor

La Llei entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació al BOE.